

نام خانوادگی: پایه: دهم رشته: کلیه ی رشته ها نوبت دوم ساعت آزمون ۱۱ صبح	نام: _____ بسمه تعالی اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان شهرستان گنبد کاووس دیبرستان فرزنانگان سال تحصیلی ۹۹/۴۰۰	نام درس: فارسی (۱) مدت امتحان: ۸۰ دقیقه تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۲/۲۹
---	--	---

مهر آموزشگاه

در خاک طلب بذر دعا کاشته ام / باران اجابت تو را می طلبم (اللهم عجل لولیک الفرج)

ردیف	سوالات	۳ صفحه	بارم
۱/۵	قلمرو زبانی (۷ نمره) ۱- معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. الف) کم کسی ز ابدال حق آگاه شد ب) چو رهام گشت از کشانی ستوه ج) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم. د) عشق شوری در نهاد ما نهاد ه) انشای ارتجالی خسرو را عرض می کردم. و) در پیرنگ اسب حرفی به کارش بود	توجه: لطفا با دقت و به ترتیب به سوالات پاسخ دهید.	
۱	۲- از میان گروه کلمه های زیر واژه های نادرست را بیابید و درست آنها را بنویسید. (حلیم و خوراک) (علم و پرچم) (ورته و گرداب) (بدر و هنین) (مخزول ونالان) (اشباه و ماندها)		
۰/۵	۳- با توجه به بیت زیر املا ی صحیح واژه را مشخص کنید. کمان را بمالید رستم به چنگ به (شست / شصت) اندر آورده تیر خدنگ		
۰/۲۵	۴- مفهوم امروزی واژه ی مشخص شده ی زیر را بنویسید. نکته گفتی با همه سودا گران		
۰/۵	۵- در بیت مقابل یک ترکیب وصفی بیابید و ساختمان واژه ی آن را بنویسید. کنون رود خلق است دریای جوشان همه خوشه ی خشم شد خرمن من		
۰/۵	۶- نقش ضمائر پیوسته ی زیر را بنویسید. تنم گر بسوزی، به تیرم بدوزی جدا سازی ای خصم سر از تن من		
۰/۲۵	۷- در عبارت زیر یک واژه ی دو تلفظی بیابید. بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان و در قرآن از هزار گونه پند و حکمت است.		
۰/۲۵	۸- در جمله ی مرکب زیر جمله ی وابسته را مشخص کنید. آنها مجاهدان راه خدا و علمداران آن تحول عظیمی هستند که انسان امروز را از بنیان تغییر می دهند.		
۰/۵	۹- کاربرد "را" در مصرع های مقابل بنویسید. الف) هدیه ها می داد هر درویش را ب) کار پاکان را قیاس از خود مگیر		
۰/۲۵	۱۰- جزء حذف شده جمله ی زیر به چه قرینه ای حذف شده است؟ نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نو میدی.		
۰/۲۵	۱۱- زمان فعل بیت زیر را بنویسید. بعد سه روز و سه شب حیران وزار بر دکان بنشسته بد نومیدوار		
۰/۲۵	۱۲- چه ویژگی سبکی در این بیت دیده می شود؟ به رستم بر آنکه ببارید تیر تهمت بدو گفت: بر خیره خیر		

۱۳- نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

الف) مپندار این شعله افسرده گردد
ب) ناتاناییل من به تو شور و شوقی خواهم آموخت.
ج) بشد تیز رهام با خود و گبر

۱

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱. کاربرد شیوه ی بلاغی و عادی را در ابیات زیر مشخص کنید.

من آزاده از خاک پاک آزادگانم گل صبر می پرورد دامن من

۲. کدام واژه ی مشخص شده مجاز محسوب می شود؟ مفهوم آن را بنویسید .

ای مسافر دیرین بر روی خار و درد ای چون ستاره ، فروزان

۳- در هر یک از عبارت های گروه « الف » کدام یک از آرایه های گروه « ب » وجود دارد؟ یک آرایه اضافی است.

الف	ب
الف) تو را انقلاب و شگفتی و تغییر نامیدم /	۱) مراعات نظیر
ب) که هم رزم جستی هم افسون و رنگ / نیامد ز کار تو بر دوده ننگ	۲) حس آمیزی
ج) ریش بر می کند و میگفت ای دریغ / کآفتاب نعمتم شد زیر میغ	۳) کنایه
د) شود کوه آهن چو دریای آب اگر بشنود نام افراسیاب	۴) تشخیص
ه) ای کشتی های صیادی که مقاومت پیشه کرده اید	۵) اغراق
	۶) جناس

۴- در بیت زیر واژه های مشخص شده مجاز از چیست؟

به خون گر کشی خاک من دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من

۵. نوع سجع را در عبارت زیر مشخص کنید. متوازی ، متوازن ، مطرف

در بدایت بند و چاه بود ، در نهایت تخت و گاه بود .

۶. استعاره های به کار رفته در ابیات زیر را مشخص کنید.

بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چراغدان شمانیز بگذرد

۷- در عبارت زیر کدام آرایه ی ادبی وجود ندارد؟

آسمان را دیده ام که در انتظار سپیده دم می لرزید. ستاره هایک به یک رنگ می باختند. چمنزارها غرق در شبنم بودند.

الف) تشخیص ب) مراعات نظیر ج) کنایه د) تشبیه

۸- بهره گیری از مثل چه تاثیری در سخن دارد؟

۹- آوردن بخش از آیه ، حدیث ، مصرع یا بیتی از شاعری دیگر را در میان کلام می گویند.

۰/۵

۰/۵

۱.۲۵

۰/۵

۰/۵

۰/۷۵

۰/۵

۰/۲۵

۰/۲۵

قلمرو فکری (۸ نمره)

۱- معنی ابیات و عبارات زیر را بنویسید.

الف) "تو را جنوب نامیدم/ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین/پیوند خورده ای"

۰/۵

ب) سپهبد، عنان، اژدها را سپرد به خشم از جهان روشنایی ببرد

۰/۵

ج) بر آهیخت رهام، گرز گران غمی شد زیکار، دست سران

۰/۵

د) تدبیر برادران بر خلاف رای خداوند آمد.

۰/۵

ه) چون بگشایم زسر مو شکن ماه ببیند رخ خود را به من

۰/۵

و) ای که ردای حسین بر دوش داری /خورشید کربلا را در بر داری

۰/۵

ز) جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من

۰/۵

ح) از قیاسش خنده آمد خلق را اوچو خود پنداشت صاحب دل را

۰/۵

۲- در بیت زیر مقصود از مفاهیم کنایی مشخص شده چیست؟

۰/۷۵

الف) عنان را گران کرد و او را بخواند

ب) کمیتش لنگ بود ...

ج) تو را بهتر آید که فرمان کنی رخ نامور سوی توران کنی

۳- در جمله ی زیر نویسنده اشاره به چه چیزی دارد؟

۰/۲۵

آنها چه انسی با خاک گرفته اند و خاک مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است.

۴- در سروده ی زیر: "ای سرزمینی کز خاکت /خوشه های گندم می روید / و پیامبران بر می خیزند"

۰/۵

الف) کدام سرزمین مورد خطاب است؟ ب) مقصود از مصرع های دوم و سوم چیست؟

۵- منظور از ابیات زیر چیست و چه ارتباطی با مفهوم درس خسرو دارد؟

۰/۵

با بدان کم نشین که صحبت بد گرچه پاکی تو را پلید کند

آفتابی بدین بزرگی را لکه ای ابر ناپدید کند

۶- عناصر ادبیات داستانی را بنویسید.

۰/۵

۷- معنا و مفهوم عبارت زیر را بنویسید:

چون بر رقعہ ی من اطلاع یابد قیاس کند که مرا اهلیت چیست؟

۰/۵

۸- سروده ی زیر چه مفهومی دارد؟

۰/۵

به آورد با او بسنده نبود بیچید از روی و برگاشت زود

۹- مولوی در بیت زیر، آدمی را از چه چیزی بر حذر می دارد؟

۰/۵

هر دو نی خوردند از یک آبخور این یکی خالی و آن پر از شکر

نیک فرجامی و بهروزی بهره ی شما باد /زهرا ذوبی سرابی

۲۰

ناهید غفاری /عادلہ سلطانی فرد /زهرا ذوبی سرابی

گروه دبیران زبان و ادبیات فارسی فرزندگان

